

1942. február 3. hete.

Földrajz.

IV. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: Az Északkeleti-Felföld összefoglalása.

Nevelési cél: A hazai föld megismertetése és megszeret-
tetése.

Szemléltetés: Térkép, képek bemutatása. Táblai rajz.

I. Előkészítés. a) Számonkérés. A felső Tisza és a Bodrog
vidékének felújítása.

b) Célkitűzés. Foglaljuk most össze azt, amit az Észak-
keleti-Felvidékről tanultunk.

II. Tárgyalás. a) Összefoglaló kérdések.

Miért a legkeskenyebb hegyvidékünk az Északkeleti-Fel-
vidék? Mely hegyvonulatok hiányoznak belőle? Mekkora a ma-
gassága és területe? Mely három részből áll? Soroljuk el a
külső határlánc tagjait és hágóit! Melyek a vulkáni hegység
régii tűzhányói? Miért könnyű rajtuk az átjárás? Mi határolja
a Máramarosi medencét? Mi a különbség a hágó és szoros
között?

Miért vízválasztó a határlánc? Miért ered ott a Tisza?
Soroljuk fel a Tisza jobb- és baloldali mellékfolyóit! Milyen
völgyekben folynak? Miért bővizűek? — Éghajlata melyik fel-
vidékéhez hasonló? Milyen a felvidék tele? Mennyi a csa-
padéka?

Miért van itt a legkevesebb szántóföld? Melyek főtermé-
nyei? Mi terem a tűzhányók déli lejtőjén? Mennyi itt az erdő?
Mi a lakosság főfoglalkozása? Mennyi a Máramarosi-medence
évi sótermelése? Hol vannak az Északkeleti-Felvidék legna-
gyobb ércbányái? Termelésük?

Kik az Északkeleti-Felvidék lakói? Milyen a település a
völgyekben, a hegyoldalakon? Hol keletkeztek városok? Hol
vannak a közlekedési utak? A főbb vasútvonalak? Melyek vár-
megyéi? városai? sóbányái? fürdői?

b) Az Északnyugati- és Északkeleti-Felvidék összefog-
lalása.

Hol találunk alacsony-, közép- és magashegységet? So-
roljuk fel a legfontosabb hegyvonulatokat, a vulkáni hegysó-
rokat? Melyik hegyesoport? melyik röghegység? Melyek a
lánchegység részei? Milyen itt a vízforrás? — Az Északi-Kár-
pátokban milyen magasan van az erdőhatár? Mi a havas, jégár,
gleccser? Hogy keletkeztek a tengerszemek? a rekesztett tavak?
Miként használják fel a zuhatagok erejét? Milyen völgyek
vannak az Északnyugati- és milyenek az Északkeleti-Felvidé-
ken? Mit mozdítanak elő? Merre haladnak a fontosabb út- és
vasútvonalak? Soroljuk el a két hegyvidék legfontosabb me-
dencéit? Miben különbözik a hegyi éghajlat az Alföld éghaj-
latától? Melyiknek van hűvös nyara, zord tele? Miért fontos

vízválasztó az a két felvidék? Miért ered belőlük annyi folyó? Melyek tutajozhatók közülük? Hol van erdőgazdasági, hol mezőgazdasági táj? Miből élnek a hegyvidék lakói? Hol vannak érc- és szénbányavidékek? Milyen a falusi és városi település? Soroljuk el a fontosabb: vásár-, kapu-, medence- és völgyi városokat!

III. Összefoglalás. (Szemléltetés térképen, képeken, táblai rajzon.)

1942. február 2. hete.

Helyesírás és nyelvi magyarázatok.

V. OSZTALY.

A tanítás anyaga: A birtokos személyragok csoportosítása és gyakorlása.

Nevelési cél: A helyes nyelvkészség elsajátítása.

Szemléltetés: Példamondatokon, olvasmányban.

I. *Előkészítés.* a) Számonkérés. A birtokos jelzőről tanultak felújítása.

b) Célkitűzés.

II. *Tárgyalás.* a) Példamondatok tárgyalása.

Jó Rozgonyi *kardja, karja* csinál utat.

Hárman se bírnátok súlyos *buzogányát*.

Tüzesen süt le a nyári nap *sugára*.

Hadd jöjjön fel *öcséd*.

Itt hagynátok bús *anyátokat?*

Mondjátok, hogy *könnyeit ne öntse*.

Órállók *ruháit* földre szegzi vélek.

A birtokos személyrag észrevétele a mondatokban, szavakban. (Aláhúzás.)

b) Csoportosítás.

	Egy birtok :	Több birtok :
	Egy birtokos	Egy birtokos
1. személy	-m	-i, -m
2. "	-d	-i, -d
3. "	-ja, -je, -a, e	-ja-i, -je-i, a-i, e-i
	Több birtokos	Több birtokos
1. személy	-nk	-nk
2. "	-tok, -tek, -tök	-i-tok, -i-tek
3. "	-juk, -jük, -uk, -ük	-i, -k